

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyiltér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peitior térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Rimaszombat, 1886. augusztus 8.

A holnap és holnaputáni nap a gyűlések napjai. A közigazgatási bizottság, megyei állandó választmány, megyei bizottság, a főispáni jubileumi választmány és a megyei magyar közművelődési egyesület tartják választmányi és közgyűléseiket. Városunk képe élénkül, közeletünk történelme egy új lappal gazdagodik. Azt tartjuk, ezen lap tartalmas és megyénk multja méltóságához méltó is lesz. Garantirozzák ezt ezen bizottságok vezérégyéniségei, kiknek működését közönségünk mindenkor érdeklődő figyelemmel kíséri és működési sikerük biztosításához — erejéhez képest — maga is hozzájárul anyagi és szellemi áldozattal egyaránt.

Ez alkalommal nem reflektálva a többire, állítjuk ezt mindenek felett a magyar közművelődési egyesületről, mellyel közelebb foglalkozni kívánunk.

Alig két éve, hogy megalakult ideiglenes tisztviselők mellett, s alapító-, rendes- és pártoló tagjainak száma megközelíti a kétezret. Az eddig aláírt összeg 14000 frt, melyből befizetett 4750. Az egyesület már eddig is segítette a polonkai magyar kisdudókat, létesítette a vernári és pacsai nyári gyermekhivőket és ellátta tankönyvekkel több iskola szegénysorsu tanulóit. S bár a vidéki körök is, — melyekre az egyesületi működés súlypontja s főleg a gyűjtés folytatása esik, — már 12 helyen szervezkedtek: tulajdonképi működését csak a holnaputáni közgyűléstől kezdve számíthatni, hol az első évre szóló működési terv állapított meg.

Érdeklődéssel nézünk annak elébe. Hazafias megalapozással konstatáljuk, hogy míg a „nemzeti alap,” melynek alapját elődeink 1834-ben vetették, félszázad alatt csak 7000 frtra emelkedett, a közművelődési egyesület rövid idő alatt annak kétszeresét hozta össze. Biztató ez ezen egyesület jövő-

jére, jellemző közönségünk hazafiságára, mely ily áldozatra képes. Másrészt azonban nem késünk kijelenteni, hogy ezen tekintélyes összeg mellett is az egyesület egyelőre csak szerény keretben mozoghat. — Bármily szépnek és magasnak tűnjék is fel azon összeg, melyet a választmány aláírásokban és adományokban eddig összehozott, bármily elismerés illeti azon hazafias buzgalmu férfiakat, kik Török Bálinttal élükön ezen szent ügy érdekében eddig fáradhatlan kitartással lelkesítenek, az aláírt összeggel megyénk tanügyét felvirágoztatni, azt magyarrá tenni még nem lehet; áll ez akkor is, ha az ugyan-ezen célra szolgáló megyei nemzeti alap 7000 frtját is ide számítjuk.

Ugy vagyunk értesülve, hogy ezen nézetünk egyezik a mérvadó körök nézetével s a főtörekvés oda irányul, egyelőre az alapokat oda nevelni állandó gyűjtés által, hogy az egyesületnek kiható sikeres működése a gyűjtött tőke kamatai által mindenkorra biztosítva legyen.

S ez így van jól. De nem jól hangzik, ha azt halljuk, hogy a megye közönségének még igen tekintélyes része nem vesz tudomást ezen egyesületről, hogy a községeknek is csak egy harmada iratkozott be eddig tagnak, szóval, hogy azon körből, melybe mindnyajunknak be kell lépünk, még sokan hiányzanak.

E tekintetben azonban sokat fog lendíteni a holnaputáni közgyűlés.

Üdvözöljük tagjait, mint a nemzeti közművelődés harczoait, s kívánjuk, hogy az eddigi szép sikeren felbuzdulva, mint apostolok térjenek vissza, s kiki saját községében szent ügyünket diadalra juttassa.

H—s.

A miskolci kereskedelmi- s iparkamara véleménye

a házaló kereskedésről szóló törvényjavaslatba felleveendő évi rendelkezéseket illetőleg.

a) Általános minősítés. A kamara nézete szerint a házalás lényegére nézve rendes ipari foglalkozás ugyan, azonban gyakorlása rendőri, közérkölcösítés szempontból oly elővigyázati szabályok, illetve előfeltételek kikötését teszi kívánatossá, melyek azt az engedélyhez kötött iparágak közé soroltatni rendelik.

b) Személy. A házaló a nép azon rétegében mozog, melynek nagy a hiszékenysége. Erkölcsei kifogástalanság, a polgári jogok élvezete feltétlenül szükséges előfeltételek. A hiszékeny néppel szemben komoly, tényeknek beszámíthatóságának tudatában levő, nagykoru egyének legyenek az engedélyben részesülők.

c) Engedély. Az engedély kiadása, az engedélyhez kötött iparágak gyakorlására kívánt engedélyek kiszolgáltatására hivatott iparhatóság kezébe teendő le.

Formájára nézve legyen az könyv, melybe az ellenőrző előjárásnál történt jelentkezést igazolható legyen. Az engedély tartama leghelyesebben egy évre szólható. A meghosszabbítás módzatai lehetőleg egyszerűsítendők.

Ha a megbízhatóság s feltételek nem változtak, s azt az illetőség szerinti hatóság és a községi előjáróságok bejegyzései igazolják, a meghosszabbítás elé akadályok nem gördítendők.

d) A házalás tárgya. A házalás tárgyát képezhetnek a szabad forgalom összes tárgyai, kivéve az egészségellenes, tűzveszélyes s az állami egyedűrség tárgyát képező cikkek.

e) A házalás mikéntje. A kamara e tekintetben a legszigorubb megszorításokat látja jónak. Kocsi vagy jármű hasznalatát, segéd, vagy segédek alkalmazását nem tartja megengedhetőnek, nehogy oly terjedelmet vegyen, mely az illendő kereskedelmet veszélyeztetné. Különös figyelemmel megvonandó volna a határ, a mustra szerint áruölő ügynök és házaló közt, hogy eleje vétessék oly ügynökök eljárásának kik magán személyeket is meglátogatnak s a megrendelt tárgyakat, melyeket hordott, árukészletükkől azonnal szállítják is. Tehát tulajdonképen nem egyebek házalóknál.

TÁRCZA.

A hűri.

„Hasadó hajnalnak, aranyos sugára,
Tündérek kertjének búbajos virága,
Mond, szeretsz-e engem?
Korall piros ajkad, fésző rózsabimbó,
Szép szemed, mint éjnek csillaga, ragyogó,
Ragyogása menyem.”

Reszket a szép hűri, karja zsidbad, lankad,
Szive, lelke remeg, — s mutatni nem szabad
Abdalah ölében.

Szive sajt a kintől, ajka mégis nevet,
Fájó szív kacaja, — beteg, örült lélek
Átka a nagy éjben.

Abdalah lehajtja fejét boldogságba,
A hűri ölébe kéjes nyugalomra,
Az örök álomra.

Meglebben a függöny, — drága selyem szövet, —
„Vajjon ki lebbenti?” — fél a hűri, reszket,
Izgatottan várja.

„Hasadó hajnalnak, aranyos sugára,
Végre hát enyém vagy, tündérek virága,
Kelet drága gyöngye!
Drága piezi ajkad, bibor szétömlése,
Szomjas akainat oh füröszd meg benne,
Nem borulsz keblemre?”

Kaczag a szép hűri, — tántorog az ifju,
„Kedvesem jer, bucsud csak ne legyen hosszú
Apád holt testétől.

Mérget a serlegbe, hisz magad öntötted,
Óreg apád többé soha fel nem ébred,
Bucsuzd hát apádtól!”

Halavány az ifju, nesztelen lép, félve,
De nem a halotthoz; kéjsóvárgó lelke
Szomjas édes csókra.

„Tündérek virága, esökodra szomjazom;
Allahra, szebb virág nem nyit a világon,
S nem fog nyitni soha.”

Reszket a szép hűri, szemébe villám, —
„Távozz apagyilkos, — te ölted meg anyám,
S Abdalah, — jegyesem.

Anyámért apádat, jegyesemért téged;
Távozz apagyilkos, sohse leszek tied,
Kit sohse szerettem.”

Halavány az ifju, teste remeg, reszket,
„Nem fáj semmi, csak az, sohase szeretett,
Gyilkos érte leitem.”

Kirohan megtörve, fut a nagy világba,
S kihallik a hűri örült kacagása
Utánna, az éjben.

Ifj. Rákóczy Mihály.

Tompa Mihály a forradalom alatt és után.

(Vége.)

Tompa mint lelkipásztor, pályájával összeforrott egyéniségét a tábori életben sem vetkezte le; szolgálatát felajánlotta a nemzeti kormányának s mint tábori pap részt vett a szerencsétlen schwehati ütközetben. Már megelőzőleg szem-baja a gräfenbergi fürdőn kényszeríté vesztetelni, mi a 48-iki eseményeknek tényleges részvételében kezdetben megakadályozta, s az ő életébe beszövedő schwehati ütközet után, többé tollával sem jelen meg a nagy nemzeti harc küzdő terén, mert 1849. tavaszán Kelemérre költözik át, hol megházasodva a hitvesi szerelem édesen ringató karjai közt keres enyhülést honfiai bánatára. Felesége mint nő, való-ságos minta-feleség volt; a munkás, gondos és szelid érzelmű asszony órangyala vala az ingerlékeny férfiúnak, ki már ekkor meghasonlásba jött az erkölcsi világrenddel, a nélkül, hogy a világfájdalom költészetében tulságba ragadta volna. — Petőfi lelkesedéssel köti föl kardját, elhagyja családját, excentrikus gondolkozása nejt, hogy honszerelmét a esatateren halálával pecsételje meg.

Mig Tompa a szerelem első évének boldogságában tölté napjait: a fellángolt nemzeti harc is Világosnál epigrammszerű befejezést nyert. Erre a nagy tragoedia ötödik felvonása következett: a megoldás, költői igazságszolgáltatás és a kibékülés.

Kibékülés . . . ?

Itt a kézzelfogható különbség a való és költészet között. A velencei mör, kit a zöldszemű szörnyeteg gyilkosságra ösztönöz, bünt követ el, tehát lakolnia kell; Bánk bán megöli Gertrudot, mert ennek eselszövénye undok bűn tárgyává súlyesztli Melindát, de bűnhődése indokolt, a szemünk előtt történő gyilkosság által; Künd Abigél vérese sikongással örülten rohan el jegyese tetemétől, kit az ő büszke hiúsága üldözött a halálba: mindezeket megnyug-

szunk, mert a költő gondolatában az igazságszolgáltatás megegyezik az erkölcsi világrenddel, az eszme abban a pilanában, melyben hőse elbukik. diadalra jut s a mi felizgatott lelkünkbe is helyre áll az egyensúly. A forradalom nagy tragoediájának 5-ik felvonása azonban nem részesült ily költői megoldásban. A kósók elbukása magát az eszmet is magával rontotta s a függöny legördülése a szemlélőben nem ébresztette föl a megnyugvás érzetét. — Es a büntetés is oly rettentő vala, minőt csak egy multja hagyományaihoz mereven ragaszkodó udvari reactio gondolhatott ki, melyben az igazságszolgáltatás nem költői lélek szüleménye.

A forradalom vezérferfiat elvesztve azon reményüket, hogy Magyarország saját erejére utalva, mint egy poraibul megélemedett phönix, újra felépülhessen, külföldre menekültek. De az itthon maradtokra is szomorú sors várt: németek és csehek lepték el az országot, körlelhetlen szigorussal hajtvá végre az önkénykedés kemény parancsait; a kénkedés és árulkodás napirendre jött, — nem volt egy vidámkedélyű lakodalom, szüret, vagy névestély, melyen a hatalom képviselői meg ne jelentek volna, nehogy valaki a haza felvirágzására ürtse po barát . . . úgy, hogy a magyar vendég volt saját hazában is.

Nagyjaink tehát elmenekültek, de a ki elég bátorságot érzett magában itthon maradni, csak a halál és szolgátság között választhatott, — vagy hazafiságát kellett feláldozni s a zsarnokság előtt meghajolva néman tűrni a megaláztatást, addig míg út a szabadulás órája.

Valami tetszalott-szerű zsidbadás szállotta meg a nemzetet, mely végzetes következetességgel sülyedt lejjebb és lejjebb a végromlás lejtőin. Es e sülyedés veszedelmesebb vala egy háború veszélyeinél, mert ki lehetett számítani a perczeket is, a meddig még élni fog a szabadság reménye, az optimisták kebelében. A mi még föntarthatna volna a nemzetet: a magyar nyelv, naponkint szűkebb térre szorult, mert a szigorú cenzura miatt költőink még a költészet országából is félve meríték tárgyaikat.

E veszes állapotban egy bátorító hang repült végig Magyarországon rónán és halmain:

„Fiaim csak énekeljétek!” s e hangot, bár az allegoria leplelve vala eltakarva, megérté a nemzet.

Tompa Mihály, ki keleméri magányában szenvedett a szenvedőkkel, megértve a nemzet helyzetét, tollat vett kezébe s megkezdé azt a szerepet, melyet, a végzet valahányszor a haza veszélyben forgott, mindig a költőkre rótt. A néje iránti szerelmi mámor nem szállott ugyan el szívéből soha, de melléje férközött egy másik, talán sokkal hatalmasabb érzelm: a haza mámoros szerelme. A Petőfi által

f) Működési tér. A kamara nézete szerint a házaló-kereskedés hivatást teljesítő közvetítő a nagybani kereskedő, vagy termelő és fogyasztó között, a hol állandóan megtelepedett kereskedő a fogyasztási terület csekélyisége, a forgalom jelentéktelensége miatt meg nem élhet. Ép ezért óhajtja a kamara, hogy a házalókereskedés hatásköre azon fogyasztási területre szorítsassék, a hol az állandó kereskedelem hiánya s a fogyasztók kényelme szempontjából kívánatos. Ehhez képest a házalás gyakorlása teljesen eltiltandó esetéről-estere oly városokban, melyekben az illetékes kereskedelmi kamara véleménye alapján, az állandó kereskedők a fogyasztás igényeit kielégíteni képesek. A házalásnak egyes területeken korlátozása tehát nem végleges eltiltása, hanem csak fél, a gyakorlatban érvénytelennek bizonyult intézkedés volna.

Megtörténhetnék, hogy a házaló, kinek a korlátozás három napi tartózkodást engedélyez, a fogyasztókat kényelmesen bejárna, avagy ha el nem végezhetné dolgait, pár napra a szomszédos helységbe vonulna el, s újból igénybe venné a 3 napi engedélyt. Ekként tehát ugyancsak úgy károsítaná az állandó kereskedőket, mint károsítja tilalom nélkül.

Ugyancsak a hely kérdéséhez tartozik azon kérdés megválaszolása, vajjon az országos és hetivásárokon nyithasson-e sátor a házaló?

Az országos vásáron feltétlenül, a heti vásárokon névben azonban a nem helyben lakó iparosokkal egy elbánnás alá veendő.

A némely vidékek lakói részére biztosított kedvezmények fentartását a kamara nem látja indokoltnak.

Némely vidéken, a kedvezményt biztosító pátnes keltetők folytatott nagyobbbrészt kéziiparszerű foglalkozást teljesen abbahagyták, maútt a házalók szerepét rendezés állandó kereskedők vették át. Majdnem általánosságban el lehet mondani, hogy a házalás régi jelentőségéből sokat veszített, s hogy a kedvezményt nem azon személyek s nem azon eredetű cikkekre veszik igénybe, melyekre a pátnes szól. Látnak naponta esikéseket kik nem Sziléziaiak, oly esikéseket, melyek gyárban készültek, esikéseket nyak- és selyemkendők, kötszövet árukkal házalni. Avagy a felsőmagyarországi győleskereskedők magyar győleses kereskedők-e s csak győleses kereskedők-e? Az árvaségei ép úgy árul pament árut, mint a búr-szent-miklósi, s nem a magyar, de a morva-, sziléziai ipar termékét.

Nem szenved mindazonáltal kétséget, hogy a kedvezmények elvonása nem lehet feltétlen rideg intézkedés. A tót drótosoknál például sodronyozásra szóló kedvezménye egész helységeknek adja meg keresetforrását, annak elvonása tehát előkészítendő volna.

A rozsynói ker. ág. hitv. evangyéliumi felsőbb leány-intézet programja.

Evangyéliumi egyházunk közérdeke igényelén, a kerületi és egyetemes gyűléseken is azon közóhaj nyilvánulván, hogy ev. leányaink tudományos és vallásos nevelése céljából benniakással ellátott felsőbb leányintézetek létesüljenek, a rozsynói ev. egyház a — a tiszai egyházkerülettől évi 1000 frt segélyt nyervén — elhatározta: miszerint folyó évi szeptember elején a felsőbb leányintézetet, melynek helyiségeül 9000 frt költségen a berzétei utcában fekvő Pekárféle házat vette meg, életbelépteti, s annak 7-ik osztályát szept. 6-án multhatlanul megnyitja, sőt a 8-ik osztályt is szervezi azon eszere, ha tanítványok jelentkeznek.

Czélja és főtevékenysége leendő az intézetnek a bennlakó jó és tisztességes ellátása mellett:

1. A vallásos erkölcsi érzületnek a növendékek kebelében való ápolása, hitbuzgóság és egyházszeretetnek sziveikbe való oltása és meggyökereztetése.

sikerrel kultivált lázító költészet az ő lágyabb zengésű, de mely érzelemtől viszhangozó lantjához nem illet s míg ama csodálatos szellemű magas röptű lélek a költészet legmagasabb régióiból szórta menyköveteit: ő addig hallgatott, türt és remélt. De midőn Petőfi lantja egy villám csapásra elszakadt, mikor jóformán minden ajak elnémult, mely egykor a magyar nemzetet dicső tettekre bátorította, — midőn nemzetünk életerét a rásúlyosodó erőszak a végkimerülésig lankasztá el: előáll mint lágyabb zengésű, mely érzelmű költő s szelid, de bátran kiejtett szavaival ébreszgeti a nemzetet, hogy bármi uton módon adjon jelt magáról; biztatja az elnémult költőket, hogy ha elnémult is s ha többé viszsza nem jó a vig ének s a régi kedv: legyen daluk fájdalom, merengő, csak énekeljenek! — mert a főczél: a nyelvet dédelgetni, ápolni, mely ha él, akkor meg van mentve a haza is.

E tér volt Tompa hazafias költészetének eleme. Nem vádolta a nemzetet a multban elkövetett hibáért, a történelmi eseményeket nem bírálta, apáink tetteit nem tekintette a jelen nyomorúságos helyzet indokának, s míg Petőfi a híres pozsonyi országgyűlés ama jelenetét, melyben a fellelkészült magyarok elszántan kiálták a „móriamurt”, a vak szenvedély hangján bírálva, hazafiatlanságnak bélyegzi s a gúny és megvetés oly erős hangjával illeti, melyet az utódok csak egy Petőfinek bocsáthatnak meg: Tompa a jelenetet is úgy fogja föl, mint a magyar nemzetnek előnyére való tulajdonságát, a hősiességét, a hősies lovagiaságot, egy védtelen aszszonnyal szemben.

Petőfi forradalmi költészetét villám volt, mely midőn lecsapott, lángba borította a sziveket, — a Tompáé balzsam, mely keserűn hatott, de gyógyított is. A szívből van az élet forrása, s költészetének titkos ujjával a szív legrejtettebb zugaiba nyult bele, midőn az amugy is saját fájdalomat még élénkebbé teszi az által, hogy mint a homeopata, hasonlóan hasonlóval gyógyítson.

Alakjait könnyű fátalba öltözteté, s majd a madárt szólaltatja meg fiaihoz, majd a visszaköltöző golyóknak panaszozza el honfiai fájdalmát, de e fátalba öltöztet alakok vékony leple alól kilátszódtak a hazafi izmos darabjai.

Kerényinek, ki színtelen a bujdosásban keresett nyehet honfi bánatára, s kibez meleg baráti szeretet csatolá azt írja:

„Mégis, mégis minek hagyál bennünket el?
Meglásd ha itthon fájt, ott is fájt a kebel!
Bizony ha lelked fájt, ha rajta seb vagyton:
Könnyebben begyógyul a honi hantokon.

Aztán mintha nem elégednek meg a szemrehányással, mintha éreznék, hogy Kerényit ezzel úgy sem tudná

2. A tudományos és társadalmi miveltségnek életkörménye szerint szükségelt fejlesztése és eljajátítása.

3. A kézimunkák oly módoni oktatása, hogy mind a házi fehérmű és felső ruhák varrása és kiszabása, mind pedig a díszmunkák készítésébe begyakoroltassanak.

A tanterv következőkben van megállapítva mindkét osztályban fokozatos előhaladással:

Hit- és erkölestan 2, magyar nyelv irod. és irálygyakorlat 4, német nyelv 4, számtan 2, történelem, egyetemes és magyar 3, természettan és vegytan 2, természetrajz 2, háztartástan, gazdasági és kertészeti ismeretek 2, egészségstan 2, kézimunka 6, rajz 2, ének 2, testgyakorlat 2 óra, összesen 35 óra hetenkint.

Franczia és angol nyelv, valamint zongorában a szülők kívánatára mérsékelt díj mellett oktatás szinte adatik. A német nyelv könnyebb elsajátítása céljából pár tantárgy német előadással lesz összekötve, s gond fordítatik arra: hogy a magyar születésűek a német, a német származásúak a magyar beszéd elsajátításában nyerjenek kellő gyakorlottságot.

A főfelügyeletet az egyház és kerület megbízásából alulról viendik a gyakorlati életre fektetve súlyt, mindent elkövetend, hogy a leányok oktatása és nevelése által a szülők bizalmát és meglegedését megnyerje.

Az intézet helyisége 7 szép szobából áll, melyek közül 3 nagyobb, 4 kisebb és célszerűen berendezve jó és egészséges lakást nyújtanak. Felvételnek az intézetbe hitfelekezeti különbség nélkül oly leányok, kik az elemi 6 osztályt elvégezték, s lehetnek a növendékek bennlakók és bejárók. Teljes ellátásért fizet minden egyes bennlakó 10 hónapra, két havi vagy félévi előleges részletekben, 250 frtot, a tandíj pedig úgy a bennlakók, mint a bejárók részére egész évre 25 frt leendő. A bennlakók tartoznak hozni magokkal teljes ágyneműt, azonkívül 1 abroszt, 6 asztalkendőt, 6 törülközőt, elegendő fehérműt és felső ruhát, nap- és esernyőt, kis toilette tükröt fésűket, fog- köröm-, haj- és ruhakéft.

Felkérletnek ennélfogva a t. cz. szülők, kik leányukat az intézet vezetésére bizni szándékoznak, hogy lehetőleg folyó évi augusztus 20 áig nálam, vagy Lehr Emma igazgatónőnél jeleítsék be azokat.

Rozsynón, 1886. július 25-én.

A rozsynói ev. egyház nevében:
Czékus István, ev. lelkész és püspök.

Nyílt kérdés Dr. Veres Samu tanár urhoz.

Mint az irodalomtörténet, s ennek legesekélyebb mozanata iránt mélyen érdeklődő egyén nagy örömmel olvastam: „Tompa Mihály a forradalom alatt és után” című, s a rimaszombati egy. prot. főgymnasium ez idei értesítőjében közzé tett, e lapok hasábjain is megjelent irodalomtörténeti értekezését. A tanulságos sorok között azonban akad egy, mely nagy kétségek közé juttatott, miket csak úgy vélek éloszlathatni, ha egyenesen önhöz fordulok egy kis felvilágosításért.

Irodalomtörténeti értekezésében ugyanis az van mondva egy helyen, még pedig érezhetőleg a biztos tudat hangján, hogy Petőfi eme költeményét: „K o m o r, m o g o r v a férfit volt Orbán” Orbán Ferecz egykori nagytu-

dományu ragályi ref. lelkésznek kisatyrizálása végett írta, a ki Tompának hű barátja lévén, ez által a költő szívében is érzékeny sebet ejtett.

En ezal szemben, több oldalról jött hallomás után, rég idők óta úgy tudom, hogy az az egyén, kit fönebb említett versében a költő ékes tollára vett, nem a gömőri Orbán, hanem Borsodmegye Tisza-Nána községének egykori tudós, de ismerősei, s életirői színt is rendkívül komoly, szigorú, mogorva férfit, Orbán Mihály volt. A költő egykor arra felé utaztában betért hozzá, s a nem épen barátságos fogadtatásnak eme költemény lón az eredménye. — Igy hallottam én, s ebben a hiszemben voltam mindeztideig — s ime, most az ön értekezése ezen hitemet megingatja.

Miután a fentvezetett költemény keletkezésére vonatkozólag e két adat homlokegyenest ellenkezik egymással, miután én a „hallottam” ígén kívül más documentumokkal nem tudok előállítani, miután ez ideig mit sem olvastam erről a dologról, — kénytelen lennék önnek igazat adni, ha értekezésében megezőfolthatlanul be lenne bizonyítva a költemény általa leirt eredete. — Én teljesen meg vagyok a felől győződve, hogy ön biztos forrásokra támaszkodott, — épen azért minden fölmerülhető kétség eloszlatása, s a dolog lehető tisztázása végett kérem sziveskedjék tudatni, honnan, kitől nyerte azt az adatot? mert szeretném tudni, mennyiben számíthat az hitelességre, mennyiben adhatjuk fel én és a velem egyértelemben lévő, csak hallomás után szerzett, de — mondhatom — nagyban elterjedt tudatunkat?

Szabó József.

Hírek és vegyések.

Megyebizottsági közgyűlés lesz f. hó 10-én délelőtt 9 órakor; — ugyanaznap délután 2 órakor a „Gömörmegeyi magyar közművelődési egylet” tartja közgyűlését.

A tiszai ev. egyházkerület ez évi közgyűlését Czékus István püspök és Péchy Tamás felügyelő, mint társelnökök, Késmárkra f. hó 18 ik napjára hívták össze.

Rozsynó város polgársága — mint értesülünk — a Janszki-Edelsheim affaire-ben ma tartja népgyűlését.

Magas vendégek tisztelték meg ismét szerény városunkat látogatásukkal. A Szabadkán elhelyezett méntelep megvizsgálására érkeztek ide f. hó 3-án: K o z m a Ferecz min. tan. a lötenyészési osztály felülvizsgálója, titkárával; Zalabéri Horváth János altábornagy, méneskeri katonai felügyelő, Tichy őrnagy kíséretében s Cheded el Fagyfala kapitány, a debreczeni méntelep parancsnoka. Mindnyaján igen szívélyes fogadtatásban részesültek. A pályaudvaron a szabadkai méntelep részéről Szirmay Gyula főhadnagy, városunk törvényhatósága részéről pedig Szabó György polgármester és Barna Imre alkaptány üdvözölték. A vendégek a „három rózsza” vendéglőbe hajtatnak, hol a helybeli tüzérség részéről Biehler Adolf őrnagy s a esendőség részéről Vályi hadnagy tisztelegtek. Még az nap délután és másnap reggel ismét meglátogatták a méntelepet, s az ott talált katonai rend és tisztaság feletti teljes meglegedésüknek adtak kifejezést. Másfél napi itt időzés után f. hó 5-én elhagyták a kedves vendégek városunkat.

Husza József szépi-szentgyörgyi rajztanár, ki magyar stílus minták gyűjtése végett felső Magyarországon körutat tesz, városunkba érkezett és itt a megyei múzeumban talált ilyenmű minták másolásával két napot töltött. Muzemünk minden kezdetlegessége mellett is nyújt tehát anyagot az iparművészetnek. Mennyi nevezetesség van megyénkben egyeseknél, azt már négy évvel ezelőtt rendezett művészeti és régészeti kiállítás alkalmával tapasztaltuk, s ebből, hogy száz annyi van, mi a közönség szemé elől el van rejtve, bátran következtethetjük. Pedig azon — múzeumba való — tárgyak, melyeknek egyesek úgy sem veszik hasznát, bekerülhetnek ide, hol mint a megye közkinése, a késő századokra híven megőriztetnek, s tanulságul szolgálhatnak. Kik ez iránt érzékkel bírnak, siessenek a

tendő alatt megmutatta nemzetünk a művelt világnak, hogy egy szabadságra megérett nép mire képes! A háromszáz-ezer muszka nyers erejével nem birkózhattunk meg, — s ennek következtében a már halvány szavakban lerajzolt somoru időszak volt, melyben a fegyverek csörgését kínos sohajtások válták fel, — de a szívek mélyébe ott élt még a soha el nem haavadó szikra: a hazaszeretet. — Míg e szikra lángjai magasra csapkodtak, csodákat mivel nemzetünk, — de a midőn a lángokból csak alig pislákoló fény maradt fön: a Vesta-tűz élesztgetése volt a honfiak szent feladata.

Hanem a minden oldalról Argus-szemekkel örködő önkényuralommal szemben, mely még a szív érzelmére is béklyót vetett, hogyan élesztgessék e lángot?

Megtanította rá a nemzetet Tompa e bátorító szavával:

Fiaim, csak énekeljétek!

És evvel megkezdődött a forradalom második időszaka: a passiv ellentállás, melyben nem folyt vér, de azért nem kevesebb lelkesedéssel küzdött nemzetünk az eszmék harcában. E szellemi küzdelem majdnem tizenkét évig tartott: mely alatt „forrott a világ, mint a tenger, melyet vész ostromol — izgalmasan, borzalmasan...” A külső hatalmakkal az emigránsok, belől a nép kebelében az írók készíték elő nemzetünket egy második forradalom kitörésére, mely már 1861-ben csak a jelet várta, hogy Kárpátoktól — Adriáig ismét felcsendüljön a „Talpra magyar.”

Ez időszak volt Tompa forradalmi költészetének delelő pontja. Az ő lantja egyik támasza volt a nemzeti ügynek, s mint lelkipásztor, mint a nép egyszerű öre és tanítója, s mint a Széchenyi-féle elvek hű követője: a saját meggyőződése által kitűzött célhoz mindig hű maradt, s ahöz naponként közeledett is, t. i. hogy a népet előbb boldoggá kell tenni s azután szabaddá.

Széchenyi e törekvésének diadalát nem érte meg, — mert nem is érhetne meg, miután egy nemzet boldogítása a leghatalmasabb eszközök mellett csak hosszú idők következménye lehet; Tompa azonban még megérte a husz évig tartó forradalom békés megoldásának ünnepeit.

Tévednek azonban az, ki a 67-iki kiegyezést e szellemi forradalom befejezésének tekintend. Az önkényuralom törekvései a multban mely örvény szélére sodorták nemzetünket, mely elnyeléssel fenyegetett. Az elbukás pillanatában megmentett ugyan minket a költők által felélesztett hazafiság lángja, de a vesztélytől ma sem állunk oly távol, hogy jövőnköt biztosítva láthatók.

Elmultak ugyan a régi idők; nem gazdagodnak ide,

Ime, ez a Tompa forradalmi költészet. Mert az önvédelmi harc nemcsak 1848-re szorítkozik. E két ez-

megmenthetőket biztosítani a megyei muzeum részére, no-hogy — mint már annyi temérdek — a közművelődés kárára elkallódjanak.

Gyászír. Özv. Tóth József né szül. Kriston Mária asszony, Bodor István főgymn. tanár s lapunk rendes munkatársának anyósa f. hó 6-án elhunyt. Fogadja tanár ur a rendkívüli veszteség feletti ószinte részvétünk nyilvánítását, s az elhunyt porai felett örök béke lebegezen! Az elhunyt temetése ma délután 2 órakor lesz.

Liszt Ferencz, korunk legjelesebb zeneköltője f. hó 1-én hunyt el Bayreuthben tüdőgyulladás következtében. Nagy pompával temették el, — a mi esodálatos — zene-szó nélkül.

A helybeli dalárda ma délután az itt időző 25-ik ezred zenekarának zives közreműködése mellett, a pécsi országos dalünnepély uti költségeinek fedezésére, táncmulatságot rendez a „Széchenyi-kert”-ben 30 kros belépti díj mellett, melyen a versenydarabok eladolásával fogják győnyörködtetni a műértő közönséget. Jeles dalárdánk tagjai valóban megérdemlik, hogy kivétel nélkül — mindenki meghozza ezt a csekély áldozatot, hogy legalább megjelenésével adjon a közönség azon ernyedetlen szorgalom és fáradhatlan kitartás feletti elismerésének kifejezést, melylyel Rimaszombat város jó hírnevét és irányban is megalapítási igyekszik a dalárda. Jeles karnagyuk Wagner só m ur János fogadja e helyen is teljes elismerésünk kifejezését odaadó fáradozásáért. — Reméljük a dalárdával együtt, hogy igyekeztük s fáradságuk nem marad meddő! Mint utólag értesülünk a fentjelzett mulatság és hangverseny kellemetlen idő esetén a Három-rózsá nagy termében fog megtartatni.

A losonczi katonaság ma délben érkezik városunkba, s holnap reggel itt marad, a mikor is folytatja útját Kassa felé. — Mint minden évben, úgy most is készül városunk bebizonyítani azon általában elterjedt jó hírt, mely szerint városunk a szíves vendéglátásban csaknem felülmulhatlan.

A helyben álmásozó tüzerek holnap reggel távoznak körünkől, hogy a kassai nagy hadgyakorlaton részt vegyenek.

A törvényszéki palota építése, melyet Bodor Ármán mérnök, mint a miniszter által kiküldött felügyelő, és Pitta Lipót vállalkozó vezetnek, már igen előhaladt stadiumban van. A fogház második, s a törvényszéki épület első emeletének felhúzásához már e héten hozzáfogtak, s még ez idén mindkét épület fedél alá kerül.

A budapesti testvér-egyetem polgársága — mint a fővárosi lapokból értesülünk — a magyar nemzeti öltöny viselésének hazafias eszméjét pendítette meg. Ha a kivétel sikerülni fog, úgy az eszme megpendítői valóban meg fogják érdemelni a dicséretet!

Dr. Weber Ignác járásorvos a feledéhez hasonló három felolvasást tartott, és pedig július 26-án A j n á e s k ö b e n, 29-én F e l s ő - B a l o g o n és 30-án R i m a s z é - e s e n. Mindenütt a körorvosok, a községi előljárók és halottképek voltak jelen. A felolvasás tulajdonképpen az 1884. évi belügyminiszteri rendelet „Utatis az ázsiai kolera tárgyában” egyes pontjainak magyarosítására szorított, különös súlyt fektetvén az egyéni és a lakóház tisztaságára. — Sürgősen elrendeltetett a kutak 8 nap alatti kitisztítása, s az éretlen gyümölcs élvezete, vagy olyannak a piacra vitele szigorúan eltiltatott. Balogon és Rimaszécében néhány pocsolva levezetése illetve beföldelése szolgabíróilag elrendeltetett; szóval Weber orvos ur minden óvó-intézkedést megtesz, s kívánatos volna, hogy a többi járási és körorvos urak is ugyanezt tegyék.

A cholera járvány elleni óvó-intézkedések szigorú foganatba vitele tárgyában fellépett boesított ki városunk polgármestere, melyben meg nem tartás esetén, szigorú büntetés terhe alatt hívja a lakókat, hogy saját érdekükben is fertőtlenítsék a lakásokat, s a járdát házuk előtt hetenként legalább kétszer söpréssek.

genek a nemzet zsírján, — nem szívják idegenek a nemzet drága véré, — de itt bent, az ország belsejében a régi bajt az elmúlt idők szomorú epizódjaként naponta megajulva látjuk, — s az itt-ott felesapokodó nemzeti aspirációk hullámai Magyarországnak fenállásának ezredéves talpkövet nyalogatják, a jelenben kevés veszélyel ugyan, de ki tudná megmondani minő következményei lehetnek ennek a távol jövőben . . . ! ?

A szellemi harczer kapui tehát nyitva vannak; ne ringassuk magunkat édes álmokban, hanem legyünk azon mindnyájan, hogy az elődeink által megjelölt uton haladva, végezzük be a nagy művet, melyet ők oly szent lelkesedéssel kezdtek meg. — Lépjünk át e kapu küszöbén s mi itt, kik az elmúlt idők egyik hőrszi alakjának Tompa Mihálynak neve alatt az általa vívott és diadalra jutott, de még csak fegyverszünet alatt levő szent háború részeseinek valljuk magunkat; fogjuk föl a nagy költő kezéből kiesett tollat s a mit evvel ő egymaga mivelt; tegyük mi azt ma százan, százsorta csekélyebb erővel, de nem kevesebb lelkesedéssel mint ő. Az a golya, melytől ő a szomorú bujdosásban hanykódó hazafiának még szomorúbb izenetet küldött, évenként visszatér és újra elhagy bennünket. Izenjük meg tőle mi is a bujdosók legnagyobbikának, kit a szilárd elhűség a haza elbukása feletti gyötörő fájdalom, még 38 év múltán is késleltet az édes anya szent kebelére omolni, hogy a „mi neked fáj, nekünk is fáj — ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos!”

Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos, mert az a láng, mely egykor a ti lelketeket lobbantotta föl, milliók szívében fog élni és lobogni. — E szent célt tüzte maga elébe az „ifjú Magyarország”, melynek fegyvere nem a csillogó acél, hanem a békés munkásság, eszköze a toll s ezéja népünket művelté, műveltségében boldoggá és boldogságában teljesen szabaddá tenni!

Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos, mert nem messze van már az az idő, melyben a délre szálló golyától megizenthetjük, hogy Magyarország a boldogság és szabadság hazája!

Lelkes ifjuság! Hogy e nagy izenetet elküldhessük, szükséges, hogy a hazafiság érzetét hévvel ápoljuk keblünkben, szükséges, hogy az új idők szellemét megértve, azon a téren harezoljunk, melyen ezélnak leghamarább elérjük és ez az önművelődés. — A gymnasium kebelében alakult önképző-társulat legyen méltó ama nagy névhez, melynek ezime alatt működik, s jelszava maradjon Tompa Mihálynak ama nagy jelentőségű bátorítása:

„Fiaim, csak énekeljétek!”

Dr. Veres Samu.

Katonai brutalitás. Mult vasárnap délután a főtéren levő Gasko-féle ház előtt a helybeli tüzérség két közlegénye beszélgetett egy tamásfalvi emberrel, ki meglehetősen „illuminált” állapotban volt. Valami felett vitakozva, az egyik katonára úgy a földhöz ütötte a parasztot, hogy az rögtön elájult; ezt látva a katoná, vérszemet kapott, s hatalmasan arcul verte az alélt embert annyira, hogy orrán-száján ömlött a vér, s midőn még társa e szavakkal: „Was, sie sind nur ein eibill!” jól összerugdalta, ott hagyták szegény embert a földön fétregenni. Egy orvosnövendék — kit a közlebből hívtak oda, — hozta eszméletre. — Ugyanaz nap estején a „Szarvas” vendéglőben mulatott egy Pilát János nevű tót napszamos tüzérekkel s egyikkel összeszólalkozva, ez a löpésű lökete. Az eses következtében a jobb láb alszárának mindkét csontja összetört. A helybeli közkórházba szállították be, hol gondos ápolásban részesül.

Lax Vilmos büvész mulattatta mult vasárnap a „Széchenyi-kert”-ben az egybegyűlt szép számú közönséget ügyes mutatványával. A mutatványok ügyes kivitele ujabban igazolta, hogy a nekünk bemutatott bizonyítványokat — melyek teljes elismeréssel szólnak ügyességéről — megérdemelte. „A vonat megérkezése és elindulása”, a „Cumberland mutatványainak imitációja”, s a „büvész oszonnája” igen jól sikerültek, s megérdemelték a közönség sűrű tapsait. A szüneteket Illés Géza helybeli zenekara telettellemessé, a büvész innen Losoncra, s onnan Miskolcra utazott.

„Rimavčan” a „Národné Noviny” f. é. 115. számában a köztudomásúvá vált kokovai ügyről így ír: „Szlopovszki Péter ur a szolgabíró felhívására elment Klenócra helyettes városi jegyzőül s mint ilyen az esküt is letévé. Kokovára segédtanítóul ezen pánszláv dal miatt: „Ani eka dušička, kdesi bola” a pozsonyi teológiából kizárt Kuchta Lajoskát helyezte be. A kettős tehéféjés ezen abszurduma mellett még abszurdumabb constatalása annak, hogy a szolgabírói hivatalban nem vélték tudni, miszerint nevezett Szlopovszky tanító; a kokovai egyházi előljáróság pedig, valamint az esperességi elnökség és a tanfelügyelő nem tudták, miszerint nevezett tanító tényleg jegyzővé lett s hogy helyette az iskolában segédtanító tanít, de abszurdumaliter legbámulatosabbnak tűnt fel az, hogy az iskolalátogató körlelkész az iskolai vizsgálatra Klenócra megjelent Szlopovszky urat nemcsak egekig feldicsérte, mint olyat, a ki az előtt soha ilyen vizsgálatot nem tett s a magyar nyelv tanításában annyira ki nem tűnt; — hanem körlelkési jelentésében az esperességi gyűlésen a segédtanítót s kizárólag ennek az érdemét hallgatással mellőzte, azzal védekezve később, hogy neki sem volt tudomása Szlopovszkynek másodala elfoglatásáról. — Bizony, bizony, nem jó: okot és alkalmat adni az ily felszólásokra!

Sertéshullás. Sertékben hetek óta hullanak a sertések, meglehetősen szomorúságot okozva a helység szorgalmas és igyekező lakosainak, kiknek szegényebbjei közül nem egy utolsó reményét veszté el elhullott sertéseiben. — Ez különben már nem első eset. Évek óta történik ez, — még pedig elijesztő mérvben — a nyári időszakban. Okát még eddig kipuhatolni nem sikerült, pedig immár égető szükségé vált, mert ha így halad és dühög a ragály, a községi lakosai kénytelenek lesznek felhagyni a sertéstartással.

Az orsz. színész-iskolában a beiratkozások f. é. szeptember hó 9-én, csütörtökön d. u. 3 órakor kezdődnek, s három napon át, minden délután 3–5 ig bezárólag szeptember 11-én fejeztetnek be. A jelentkező növendékek fölvételi vizsgálatát szeptember 13-án, hétfőn, d. u. 3 órakor tartatik, ugyan csak a tanoda helyiségében, kerepesi ut. nemzeti színház bérháza III. em. A felvételi kellek: k: szinpadias, csinos alak, tiszta kiejtésű esengő hang, s kifejelett testi alkotás mellett, (melyről a fölv. vizsgálaton jelenlevő orvos ad véleményt) legalább 18 éves kor a férfiaknál, s betöltött 15 év a leányoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó. — Szükséges továbbá annyi műveltség és iskolai képzettségről szóló bizonyítvány, mennyit a megjelölt korban minden művelt ifjútól megvárhatni. Azok, kik nem szüliők vagy gyámjaik kíséretében jönnek, a szüliők vagy gyámok írásbeli beleegyezését tartoznak magukkal hozni. A jelentkező növendékek csak törvényes családi nevükön irathatják be magukat. Arra pedig előre is figyelmeztet az igazgatóság mindenkit, hogy a beiratási és fölvételi díj 6 frt, a beiratásnál azonnal lefizetendő, fölvétel esetén pedig az évi 30 frtnyi tandíj első részlete 10 frt, melynek fizetése alól első éves növendékek föl nem mentetik. Végül szükséges megjegyeznünk, hogy az operai szakra csak oly jelentkezőket veszünk föl, kik a m. kir. zeneakadémia magánének tanfolyama III-ik osztályának elvégzettéről bizonyítványt, vagy annyi készütséget mutathat fel, mennyi ezen osztályokban megkívántatik, mely esetben a m. kir. zeneakadémiában magánvizsgálatot tehet, s az ennek folytán nyert bizonyítvány alapján az orsz. színész iskola I. operai osztályában fölvételhetik.

Meghívás.

A „Gömörmegei magyar közművelődési egyesület” igen tisztelt tagjai! Van szerencsém a folyó évi augusztus hó 10-ik (tizedik) napján délután 2 (két) órakor a rimaszombati megyeházban tartandó első rendes közgyűlésre meghívni. — Rimaszombat, 1886. július hó 27.

Török Bálint, ideigl. alelnök.

Hivatalos közlemények.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. ministertől.

17305. sz. Az iparos tanonc iskolák segélyezése iránt beadott kérvények és ezen iskolák költségvetései eddig nagyobb részben szabályellenesen összeállítva s rendetlenül terjesztettek fel. Minthogy az ily eljárásnak káros következtetését magok az iparos tanonc iskolák szenvedték, megkivánom, hogy a következő utasítás minden iparos tanonc iskolára nézve feltétlenül megtartassék. 1) Ezen iskoláknak a tanévre megállapított és kellően felszerelt költségvetése a kir. tanfelügyelő útján három egyenlő példányban ugyanazon tanév kezdetén, legkésőbb október hó 15-ig terjesztessenek ide fel. Kivétel nélkül minden iparos tanonc iskola költségvetését fel kell terjeszteni, még azon esetben is, ha államsegélyre szüksége nincs, mert a törvényhatóság területén befolyó ipari díjak — és bírságoknak a fennálló iskolák között felosztásához szükséges ismerni az iskolák szükségleteit. 2) Az eddig államsegélyben részesült iparos

tanonc iskolák költségvetéseivel egyidejűleg az előző tanévi kellően okmányolt számadási kivonat csatolandó. 3) Tudásra kell adni az államsegélyre szoruló iparos tanonc iskolákat fenntartó városok tanácsainak és községek előljáróságainak, valamint az ipariskolai bizottságoknak, hogy azon esetben, ha az iskola fenntartására államsegélyt kérnének, pontosan tartásuk meg az 1884. évi XVII. t. cz. 87. §-nak rendelkezéseit és a költségvetésben irányozzának elő az iskola szükségleteire felhasználható minden jövedelmet és járulékot s a beiratási és tandíjat is, melyet az iskola fenntartó város és község megszabhat. Nem helyesíthető, hogy könyvekre, rajz és iróeszközökre az államsegélyre szoruló iskolák költségvetéseiben nagy összegek irányoztatnak elő, mert csak a legszegényebb tanoncok részére lehet ezen taneszközökből ingyen adni s így e részben is a takarékoságot szem előtt kell tartani. 4) Államsegélyben részesült iskolák az eddig nyert összegnél nagyobb segélyt nem igényelhetnek, miért is a kiadások csak az esetben emelkedhetnek, ha az iskola jövedelmei megfelelően fokoztak vagy arra az engedélyt innet elzetesen kérésüket és megadatott. Ezen körrendeletben foglaltakat az illető városok tanácsaival és községek előljáróival, valamint az ipariskolai bizottságokkal vetény mellett közölje. stb.

Budapest, 1886. július hó 9-én.

Trefort.

Gömörmegei kir. tanfelügyelőjétől.

Értesítések.

533. sz. — A Paál Ferencz és Kiss Sándor által szerkesztett „Olvasókönyv az alsófoku ipariskolák számára” I. és II. kötet (Kolozsvár, 1884. és 1885.) ezimű munka szakszerű megbíratás alapján a hazai alsófoku ipariskolák számára olvasókönyvekkül ajánlatik.

Miről a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium folyó évi ápril 26-án 14835. sz. a kelt rendelete értelmében értesitem.

534. sz. — A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium folyó évi május hó 10-én 17157. sz. a kelt rendelet értelmében felhívom, hogy a rajztanításhoz szükséges gipszmintákat első sorban a budapesti állami elemi és polgári iskolai tanítóképezdei igazgatóságtól (Krisztina-város, Győri-ut), melynél az illusztrált árjegyzék is 50 krért kapható, rendelje meg.

559. sz. — A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium folyó évi 16460. sz. a kelt rendelettel Serédy Károly által, több tanferfiu közreműködésével, „paedagogiai encyclopaedia” ezim alatt szerkesztett neveléstudományi szótárt (Budapest, 1886. Atheneum részvény-társulat kiadása) különösen az iskolai könyvtárak számára való megszerzésére ajánlja. — Miről a tek. iskolaszék oly megjegyzéssel értesítettik, hogy a kiadó Athenaeum részvény-társulat azon esetben, ha közvetlenül tőle a kir. tanfelügyelőség útján egyszerre több példányt rendeltek meg, minden példány esinosan bekötve 6 frt 80 kr. helyett 5 frtért számít. A netalán megrendelést folyó évi augusztus végeig fogadom el az 5 frtnyi ár beküldése mellett.

Rimaszombat, 1886-dik évi július hó 29-én.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Gömörmegei alispánjától.

Pályázati hirdetés.

843. sz. — Gömörmegei tornallyai járáshoz tartozó Ragályi körorvosi állomás, a volt körorvosi Dr. Istók Barnabás eltávózása folytán megüresedvén, annak betöltése végett ezennel pályázat hirdettetik. A körhöz 13 község tartozik; székhelye: Ragály. A körorvos évi fizetése lakbér és uti általánnyal együtt 1000 frt. Ezért tartozik a körorvos a körhöz tartozó községekkül a betegekért minden külön díj fizetés nélkül gyógyítani, a szükséges előfogatról azonban a körorvost igénybe vevő tartozik gondoskodni. Tartozik továbbá a körorvos minden községben havonként egyszer megjelenni, a midőn külön elő-fogat díjját nem igényelhet. — Az ezen körorvosi állomást elnyerni ohajtok felhivatnak, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényüket hivatalomhoz a folyó évi augusztus hó 31-ig adják be.

Tornallya, 1886. évi július hó 22.

Osváth Dániel, s. k. s. szbiró.

A rimaszombati kir. ügyészségtől.

5243. sz. Árlejtési hirdetés.

A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló pelsüezi központi fiókfogház helyiségeinek 1887. évi világitásához szükséges köla szállításának biztosítása czéljából árlejtés hirdettetik, s árlejtési határnapul 1886-ik évi szeptember hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája ezen kir. ügyészség hivatali helyiségében kitűzetik, — s arra a vállalkozók azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek addig is a kir. ügyészségnél megtekinthetők; és hogy az árlejtésre kitézött határnapig írásbeli zárt ajánlatok is elfogadotnak. — Ezen árlejtési hirdetés szokott módon közhírré tétetik.

Rimaszombat, 1886. július hó 30-án.

Kubinyi Aladár, kir. ügyész.

A rimaszombati kir. ügyészségtől.

5242. sz. Árlejtési hirdetés.

A rimaszombati kir. törvényszék felügyelete alatt álló pelsüezi központi fiókfogház helyiségeinek 1887. évi fűtéséhez szükséges tüzfű szállításának biztosítása czéljából árlejtés hirdettetik, s árlejtési határnapul 1886-ik évi szeptember hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája a rimaszombati kir. ügyészség hivatali helyiségében kitűzetik, s arra a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek a rimaszombati kir. ügyészségnél addig is megtekinthetők, s hogy az árlejtési határnapig írásbeli zárt ajánlatok is elfogadotnak.

Rimaszombat, 1886. évi július hó 30-án.

Kubinyi Aladár, kir. ügyész.

A „Gömörmegei magyar közművelődési egyesület” tagjai névsora: (folytatólagos közlemény.)

I. Alapító tagok: Bornemisza László. Borbély László. Dobsinai tak. ptár. Dickmann testvérek. Ebeczky Elek. Farkas Jenő. „Fonciere” bizt. társaság. Gömörmegei h. h. tanító-egylet. Hevessy József. Hönigsfeld Ferencz. Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegei törvényhatósága. Kubinyi Gyula.

Marko J. Imre.³⁾ Br. Nyáry Sándor.⁴⁾ Rimaszombati kasszinó, Rozsnyói tak. pénztár. Szekeres János (nagyprépost.)
 II. Rendes tagok: Antoni Károly.⁵⁾ Dahéry József. Bittner József. Borsody József. Benze Samu. Bartók Béla. Baue N. Brösztel György. Bellányi János. Csillag János. Chotek István. Egly Elek. Emerich Jenő. Forgácsfalvai közbirtokosság. Fülöp János. Faith Alajos. Fábri Ferencz. Feymann László.⁶⁾ Falin Jenő. Plütsch Kálmán. Göder István.⁷⁾ Gallay Dániel. Gál János. Gál Mihály. Gutlohn Henrik. Gedeon Lőrincz. Holich Elek. Handzo Pál. Janovics Gyula. Kalla Mihály. Karál János. Karál Jolán. Kodolányi Árpád. Kilvady János. Kovács-kerti teketársaság. Kirschner Etelka. Koppan János. Kaiser Miklós. Kudelka János. Kék József. Kramaresik Károly. Özv. Kalmár Lászlóné. Karácsonyi Emilia. Özv. Kiss Antalné. Kiesiny Andor. Kiesiny Pál. Lang Antal.⁸⁾ Langhoffer Pál. Lenkey János. Lokezán Pál. Id. Lukács János. Lipták András. Mudry Mihály. Molitörizs József. Meszlényi Zoltán. Madarassy Gyula. Máriássy László. Mohr Károly. Mathadesz Gyula. Mathadesz Gusztáv Nagy Pál (h. h. esperes.) Novák Mátyás. Nehrer Gyula. Nátalussy Kornél.⁹⁾ Ország. Gazda János. Pelsüzi izr. hitközség. Pelsüzi ipar társulat. Pinka Károly. Podhraczký. Papezun József. Özv. Posch Józsefné. Posch Dezső. Proschinger. Petri Gyula. Rimaszombati polg. olvasókör. Remenyik Béla. „Revy önképző-kör“ (Rozsnyón). Ruber József. Rozsnyói izr. hitközség. Rozsnyói társalgó kör. Szokolovszky Antal. Sztrék Ede. Schmidt Otto. Schmer János. Scheuneug Emil. Stefanik. Szeman. Szepessy Károly. Springer Terka. Szobonya J. Szontagh József. Scheffer Gusztáv. Szerecsen Lajos. Schlosser Albert. Stech Lajos. Scheffer Sarolta. Szaesko. Szabados László. Ifj. Török László. Takács László. Tichy Mihály. Tomory Géza. Urbán Endre. Urbán János. Vyerth Sándor. Vlaho János. Vrebbjár Pál. Vener. Veisz Miksa. Varga József. Dr. Zehery István. Zsembery Tivadar.

III. Pártoló tagok: Antal Sámuelné. Achaez David. Aranyhalmi Emil. Antalné. Balázsik György. Bolkay Pál. Bajkor Tamás. Bubi Béla. Bényei Gyula. Blaho Lajos. Blum József. Bradács. Bezsila Sámuelné. Buchers Richardné. Bucek Jánosné. Babrek Józsefné. Özv. Bahéry B. né. Csabay Pál. Czókoly József. Czirva József. Csekő Istvánné. Chászár Károlyné. Csutor nővérek. Demeczky Béla. Dollák Károly. Danesák Márton. Droppáné. Dobaki Sándor. Doragoczy Kornél. Dorárik. Özv. Dingos Ferenczné. Dornói olvasó-kör. Erben B. József. Feldmesser Simon. Fries István. Farkasovszky Endre. Flandin István. Fischer Sándorné. Farkas József. Fabry Gyula. Feledy Ferenczné. Fux Dániel. Földy Márton. Füleki Gyula. Freivolt Endre. Fialka Andor. Freska János. Freska Albert. Gelda János. Gallo Károly. Gleidura Géza. Gáspár Béla. Ganczfried. Grieger István. Gutmeiner Adolf. Gallo György. Glósz Antalné. Homola András. Horváth József. H. C. Holek András. Horváth János. Heinrich Alajos. Hajducsekne. Hoky Beláné. Hénesz Andras. Özv. Hudák Jánosné. Huszka Luiza. Özv. Horváth Istvánné. Haffner Antal. Jagan Mihály. Irányi János. Irányi Lajos. Just János. Kalla Géza. Komlóssy István. Kovács Miklós. Krick Lászlóné. Özv. Koezián Jánosné. Kuliczky Kajetan. Kardos Lajosné. Ifj. Knoth Dániel. Kery A. Kamil. Kolozsvary Béla. Kiss Imre. Kiss István. Klinger Julia. Kardos Lajos. Karpinszky Mihály. Kosaresik Paula. Özv. Kovács Lajosné. Ifj. Kovács Sándor. Kiss Bertalan. Kubinyi Alajos. Kubinyi Ödön. Id. Kiss Károly. Koscius Zsuzsi. Özv. Kremaszkiné. Kovalesik. Kohn Sámuel. Dr. Kapszdorfer. Kovács János. Kengyel Ede. Kirner Ede. Kézsel Andrásné. Korinthuszné. Kollaresik Sándorné. Kramaresik Antal. Krausz János. Leungyel Ábrahám. Lessenyi Béla. Öz. Lendly Samuné. Lerner Gyula. Lenkey Ferenczné. Lubik Ödön. Langhoffer. Langhoffer András. Lokezán Mihály. Lipták Fanni. Lender János. Laczko Pál. Lichtschein Amália. Lizony Mátyás. Marzsó Ferencz. Muszny Pál. Máriássy Gyula. Özv. Mesko Dánielné. Miklóssy József. Mojses József. Muszel. Madarász Gyuláné. Mitmann Sándorné. Moskovics Herman. Mispál János. Özv. Mayer Jánosné. Özv. Miriovszkyné. Miriovszky Amália. Nagy András. Nagy Pál. Novotny S. Alfonz. Neulender János. Nagy Kálmán. Neulender Emánnal. Oczelnik Andrásné. Oravecz Mihály. Oneser Lajos. Oczely István. Ouczay Ambrus. Pazár Andor. Perjessy Endre. Paesay István. Polacsek Árpád. Polányi Károly. Posch J. Gyula. Passteiner Jenő. Papp István. Putnoki Dániel. Polacsek Béla. Porubszky K. Palóczy. Pospisichil. Pokay Alajosné. Pazár-Poesh Emma. Pity György. Regula Antal. Rosenkranz Rezső. Raffay János. Rajez Mihályné. Róth Miksa. Rajcsok Sámuelné. Roszty Józsefné. Ribarszky Pál. Simon András. Simon Péter. Surányi Sámuel. Sztromp Károly. Ifj. Sztromp Károly. Sztromp Lajos. Schuber Mátyás. Özv. Sárkány Károlyné. Szepessy Emilia. Sávoly. Starra. Stepniczky J. Szabados László. Szentmiklóssyné. Özv. Száraz Mária. Sztrama Józsefné. Sztazskovics Mátyás. Sebők Andor. Szmekta L. Ödön. Stomp József. Özv. Sulán Károlyné. Spissák György. Sthymmel Sámuelné. Siska Mihály. Sellak András. Suba Lajosné. Simon Lászlóné. Spancek János. Sulyán Sándorné. Szolyka Sándorné. Özv. Sztromp Sámuelné. Török József. Tóth János. Tóth Gergely. Tóth János. Turay Ferencz. Tóth Pálné. Tomay Alajos. Özv. Turek Károlyné. Török Ödön. Tóth Mihály. Teuszig. Tóth. Textorizs Magdi. Tomes Károly. Ujházy József. Uherkovicz Ferenczné. Vitályus Mihály. Filax Dezső. Welky János. Wagner Konrad. Varga József. Weselényi Mátyás. v—z. Dr. Valchorn. Vanszák János. Vályi Albertné. Zeiler Lajos. Zsuzsánszky János. Zsidlay Vilmos. Zsaludek Jánosné. Zahuné.

¹⁾ ²⁾ ³⁾ ⁴⁾ Előbb rendes tag volt.
⁵⁾ Előbb pártoló tag volt.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

Hirdetés.

A domaházi közbirtokossági regálé bérlet folyó évi augusztus hó 12-én délelőtt 10 órakor Domaháza község házában, nyilvános árverésen 3 évre haszonbérbe adatik, a bérleti szándékozók bánatpénzzel ellátva hivatalosak, — az árverési feltételek alólirottán megtekinthetők.
 Domaháza, 1886. július hó 25.

Ráth Rudolf, igazgató.

Hirdetmény.

A Vékey árvák tulajdonát képező Otrokocs és lőkősházi ingatlanok folyó évi augusztus hó 15-ik napjának délután 3 óráján Otrokocs községben megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fognak adatni.

A feltételek Kovács Miklós ügyvéd-nél Tornallyán megtekinthetők.

Árverési hirdetmény.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság tulajdonát képező és a kokovai 102. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 178. népsorszáma alatti lakház és belseg a folyó 1886. évi augusztus hó 9-én délelőtt 10 órakor Kokova község közházánál megtartandó magánjellelű árverésen el fog adatni, hova a kitűzött időre a venni szándékozók ezennel meghívattak.

Árverelni szándékozók 200 frt bánatpénzt tesznek le. Az árverés alá becsátott ingatlan 1000 frt vételáron alul semmi esetre sem fog eladatni. A vételár fele az árveréskor azonnal, másik fele pedig 6%-os kamattal az árveréstől számított felév alatt fizetendő. — Az árverési feltételek egyébként alólirottán bármikor megtekinthetők.

Rimaszombatban, 1886. évi július hó 20.

Marton János,
 társulati ügyvéd.

3-3

Földbirtokosok és gazdák figyelmébe.

Van szerencsénk a vidék t. földbirtokosait és gazdáit ezennel tiszteletteljesen kiértesíteni, hogy az idény megnyitával buzaterméseiket, a legkisebb mennyiséget úgy, mint a legnagyobbakat mindig a legmagasabb napi árakon megvenni készek vagyunk.

Hogy a környék termelőinek egyenes és közvetlen összeköttetése a gőzmalommal, tehát a fogyasztóval, csakis az előbbieknél válhatik és válik előnyére, azt bővebben kiemelni szükségtelen, csak arra szorítkozunk, hogy a t. termelő urakat biztosítjuk, hogy a buza átvételét és a kötések legombolyítását mindig a legkulánabb módon eszközöljük és mentül gyorsabban, azonnali készpénzfizetés mellett a felek legnagyobb meglegedésére fogantositjuk, miért is reméljük, hogy a termelő urak buzaeladási ajánlataikkal bizalommal s közvetlen hozzánk fognak fordulni.

A buzavásárlást malomhelyiségünk irodájában eszközöljük, hetivásárok alkalmával pedig a vásártéren levő buzavásárlási raktárunkban. (Fretka-féle ház).

3-4

LOSONCZI GŐZMALOM.

Bérlet.

Rimaszombat város határában fekvő, mintegy 194 hold elsőosztályú szántóföld és rétből álló tagosított birtok, a várostól negyedóránnyira az országút mentében: gazdasági épületekkel, eseléd és lakházzal ellátva, gazdasági beruházásokkal, esetleg őszi vetéssel együtt folyó évi szeptember hó 30-tól számítandó 6 évre haszonbérbe adatik.

Bővebb értesítést nyerhetni alólirott tulajdonosnál.

Rimaszombat, 1886. augusztus 1.

1-2

Horváth János.

Pályázati hirdetmény.

1015. sz. — Rimaszombat r. t. városánál halálózás folytán megüresedett erdészi állás betöltésére ezennel pályázat nyitattik. — Felhívattak mindazok, kik ezen 800 frt készpénz, természetbeni lakás, kert és három hold föld használata, 48 méter kemény tűzifa illetményen rendszeresített állást elnyerni ohajtják, hogy ez iránti, magyar honpolgári, életkor, eddigi alkalmaztatásukat igazoló, ugy az 1879. XXXI. t. cz. 36. §-a értelmében megkivánt okmányokkal felszerelt kérvényeket folyó évi augusztus hó 31-ikéig a polgármesteri hivatalnál annál inkább adják be, mivel az elkéssetten beadottak figyelembe vétetni nem fognak.

A megválasztandó erdész állását legkisebb f. évi október hó 1-ig elfoglalni köteles leendő.

Kelt Rimaszombat r. t. város képviselő-testületének 1886. évi július 26-án tartott közgyűléséből.

Szabó György, polgármester.

Tanonczul

egy jó családból való, jó erkölcsű fiu, ki 3-4 gymnasiális vagy polgári iskolai osztályt végzett, a magyar és tót nyelvet beszéli, alólirottán azonnal felvétetik.

Csenka Albert

vegyeskereskedésében Nagy-Röczen.

Regale bérlet.

A putnoki közbirtokosság putnoki és dienesfali italméresi jogai, a „Dobogó“ és „Kacs“ vendéglői helyiségekkel együtt, 1887. január 1-től számított 6 évre, zárt ajánlatok útján, együttesen bérbeadatik.

A bérleti feltételek alólirottán, vagy Putnok város közházánál, bármikor megtekinthetők.

A zárt ajánlatok 200 forint bánatpénz melléklése mellett, folyó évi augusztus 28-ig, alólirottán nyújtandók be.

Az ajánlatok, melyek közt a közbirtokosság tetszése szerint választand, folyó évi augusztus 29-én délelőtt 11 órakor, Putnokon a „Kacs“ vendéglőben, nyilvánosan fognak felbontatni.

Putnok, 1886. évi július hó 29.

1-3

Farkas Gyula, ügyvéd.

Birtok bérbeadás.

Gömörmege Horka községében fekvő tagosított birtokom, mely áll: 140 hold szántóföld, 40 hold rét, és 523 hold erdő-s legelőből, — az 1887. évi január hó 1-ső napjától kezdve több évre haszonbérbe kiadatik.

A bérbeadó birtok iránt felvilágosítást ad bármikor birtok-felügyelőm Horkán (vasuti-, posta- s távirda-állomás), s a bérleti feltételek megtekinthetők nálam a tulajdonosnál Tornallyán

Hevessy Bertalan,
 földbirtokos.

3-3

Regale és vásárjog bérlet.

A gróf Serényi László ur — általam bérelt — putnoki italméresi jogait, a „Vám“ vendéglő helyiséggel, nemkülönben a putnoki vásárjogot, együttesen vagy külön-külön, 1887. évi január hó 1-től számított 4 évre, családi körülményei miatt albére adni, vagy bérleti jogomat valakire átruházni szándékozom; esetleg az italok kimerésére, kellő biztosíték mellett, espost is felfogadok.

Kik ezen bérletet tőlem által venni hajlandók, szíveskedjenek zárt ajánlataikat hozzám, vagy Farkas Gyula putnoki lakos ügyvéd urhoz, 300 forint bánatpénzzel ellátva, folyó évi augusztus hó 28-ig, benyújtani.

Az ajánlatok, a most nevezett ügyvéd ur által, folyó évi augusztus hó 29-én d. u. 2 órakor fognak Putnokon, a „Vám“ vendéglőben nyilvánosan felbontatni. Az ajánlatok közötti szabad választási jogot magamnak fentartom.

A bérleti feltételek nálam, vagy Farkas Gyula ügyvéd urnál, bármikor megtekinthetők.

Putnok, 1886. évi július hó 29.

1-3

Neumann Hermann, putnoki lakos.

Regale-jog haszonbérbeadás.

A horkai közbirtokosságot illető regale-jog, mely Horka községben (vasuti-, posta- és távirda-állomás) a koresmahelyiségben gyakorolattik, az 1887. év január 1-ső napjától kezdve, hat évre, folyó évi augusztus hó 22-én d. e. 10 órakor a község házában megtartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe kiadatik, mire a bérleti szándékozók 10% bánatpénzzel ellátva meghívattak.

A feltételekre nézve felvilágosítást ad, sőt a bérletre folyó évi augusztus hó 12-éig zárt ajánlatokat is elfogad

Hevessy Bertalan,

3-3

közbirtokossági megbízott Tornallyán.

Hirdetmény.

4376. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Várady József s neje végrehajthatónak Nagy szül. Lenkey Zsuzsanna végrehajtást szenvedő elleni 177 frt tokekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. tszék területén levő Zadorfala község határában fekvő, a zádorfalusi 117. sztkben foglalt Nagy szül. Lenkey Zsuzsanna nevében álló ingatlanokra 137 frt és a zádorfali 191. sztkben foglalt Nagy sz. Lenkey Zsuzsanna, Nagy Imre s neje Orbán Juliane nevében álló birtokra az árverést 173 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1886. szeptember hó 29. napján délelőtt 10 órakor Zádorfala községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis zádorfali 117. sztk. ingatlanokra 13 frt 70 kr, a 191. sztk. ingatlanokra 17 frt 30 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékköpes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1886. évi július hó 2-ik napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

2-3

Fornét, kir. tszéki elnök.